

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0530133 Öjemossen*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget "Skyddad natur". Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på "kartverktyget skyddad natur". I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Therese Ericsson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530133 Öjemossen

Kommun: Bengtsfors, Färgelanda

Områdets totala areal: 723,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-08-29

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-20

Markägarförhållanden:

Staten, privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2002-01-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

7110 - Högmossar

A001 - Smålom, *Gavia stellata*

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A160 - Storspov, *Numenius arquata*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Öjemossens Natura 2000-område är det prioriterade bevarandevärdet att bevara områdets våtmarker med en karaktäristisk flora och ett rikt fågelliv. Prioriterade naturtyper är högmossar och myrsjö. Prioriterade arter är ljunpipare, grönbena, smålom, storspov och orre.

Motivering: Öjemossen är ett myrkomplex med representativa högmossar och myrsjöar med karaktäristisk flora och fauna och höga ornitologiska värden. Området har stor betydelse för flera häckande och rastande våtmarksfåglar samt skogshöns. Myrkomplexet är lokalt påverkad av dikning i de perifera delarna. Sett till sin helhet bedöms myrkomplexet vara förhållandevis orörd och myrens ekologiska funktioner och hydrologiska förhållanden bedöms intakta. Myrarna är klassad som "mycket höga naturvärden" i länets våtmarksinventering samt ingår i Myrskyddsplan för Sverige, vilken omfattar landets mest skyddsvärda myrar. Vidare är området riksintresse för naturvård.

Prioriterade åtgärder:

- Att förhindra och förebygga verksamheter som kan påverka områdets hydrologi negativt. Eventuella diken med negativ effekt på utpekade naturtyper och arter bör åtgärdas eller tillåtas att växa igen.
- Att förhindra att de öppna våtmarkerna växer igen, vilket kan innebära behov av extensiv skötsel i form av röjningar av igenväxningsvegetation.
- Vid skogsbruk utanför området som gränsar till området är det viktigt att en skyddszon lämnas. Skog inom området ska lämnas för fri utveckling.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Öjemossen ligger cirka 6 km sydväst om Bäckefors, på gränsen mellan Färgelanda och Bengtsfors kommuner. Området består av Öjemossen som är ett stort komplex av högmossar som sluttar mot varandra, vilket ger området en speciell karaktär med blöta mellanliggande kärr. Största delen av området består av en stor platåformigt välvd högmosse. Väster om den en excentrisk högmosse. Mellan dessa rinner Vasslebäck och insprängt i mossarna finns flera skogbevuxna myrholmar.

Myrkomplexet är mycket varierande med många intressanta hydrotopografiska strukturer. Här finns exempelvis rikligt med lösbottenhöljor och höljegölar. Öster och sydost om Kronön ligger Munkekällorna som består av flera myrsjöar och höljegölar. Myrvegetationen är främst av fattig typ. På mosseplanen dominerar vitmossor och bland kärlväxter är ljung, klockljung och tuvsäv vanligt förekommande. Renlavor förekommer rikligt på tuvorna. I höljorna växer bland annat vitag och kallgräs. Från Kronön sträcker sig ett dråg mot sydväst, vilket har inslag av arter karaktäristiska för meddelrikkärr, exempelvis knoppvitmossa, purpurvitmossa och guldspärrmossa. De stora öppna mosseplanen, tillgången på gölar och myrsjöar och de blöta kärrinslagen skapar goda förutsättningar för ett rikt fågelliv med förekomst av bland annat smålom, orre, storspov och grönbena.

Vad gäller mänsklig påverkan finns några diken i ytterkanterna. I norr, öster och söder ansluter markavvattningsföretag. Dessa bedöms ha en lokal påverkan i områdets ytterkanter. På Kronön har det tidigare funnits bebyggelse och odlingar, dessa är dock sedan länge igenvuxna. Skogen på norra delen av Kronön består av olikåldriga bestånd av brandskog och bär få spår av tidigare småskaligt skogsbruk. Övriga myrholmar består till stor del av barrblandskogar med hållmarkspartier. Vissa holmar har rikligt inslag av lövträd. Namnen på några av holmarna vittnar om att man tidigare tagit ängshö och att de tidigare varit mer bevuxna med lövträd. Svedjning kan ha förekommit.

Sett till sin helhet bedöms myrkomplexet vara förhållandevis orörd och myrens ekologiska

funktioner och hydrologiska förhållanden bedöms intakta. Myrkomplexet är klassat som "mycket höga naturvärden" i länets våtmarksinventering samt ingår i Myrskyddsplan för Sverige, vilken omfattar landets mest skyddsvärda myrar. Vidare är området riksintresse för naturvård. År 2002 skyddade Länsstyrelsen området som naturreservat.

Vad kan påverka negativt

Risken för negativ påverkan på områdets naturtyper och arter bedöms vara förhållandevis låg då många av de faktorer som kan påverka utpekade naturtyper och arter negativt är reglerade i naturreservatens föreskrifter.

De mest aktuella hoten mot områdets naturtyper och arter bedöms vara:

-Förekomst av äldre befintliga diken, vilka fortfarande kan påverka områdets hydrologi. Flera av de äldre diken i området har vuxit igen eller är på väg att växa igen, men det kan finnas diken som fortfarande har en negativ påverkan. Det finns tre gamla markavvattningsföretag som ansluter till området. Hur stor påverkan markavvattningsföretag har idag är oklart.

-Igenväxning av öppna våtmarker. Utebliven hävd och uteblivna naturliga störningar är ett av de största hoten mot de öppna våtmarkerna. Många öppna våtmarker har tidigare hävdats genom slåtter. Utebliven hävd kan leda till igenväxning med buskar, sly och vass. Vissa starr- och örtrika kärr i området kan ha varit hävdade tidigare. Uteblivna naturliga störningar som t.ex. onaturliga variationer i vattenståndet kan också orsaka negativ påverkan på myrarnas vegetation. Igenväxning kan även ske på grund av det diffusa kvävenedfallet, vilket gör att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd på sikt ökar. Igenväxning av öppna våtmarker utanför området kan även medföra en negativ effekt på förekomsten av våtmarksfåglar, exempelvis de för området utpekade fåglarna grönbena, storspov och ljunpipare.

-Utöver kvävenedfall kan andra luftföroreningar ha en negativ påverkan på naturtypernas naturliga vegetationssammansättning.

-Exploateringar som vindkraftverk, större kraftledningar, master och torn i anslutning till området kan påverka områdets fågelfauna negativt beroende på var de placeras.

-Skogsbruksåtgärder i närområdet, vilka kan medföra negativ påverkan i form av näringsläckage (exempelvis vid avverkning och gödsling) samt förändring av mikroklimatet i övergångszonen mellan skog och öppen myr. Körning med tunga fordon kan påverka de hydrologiska förhållande exempelvis genom avvattande effekt vid körskador.

-Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i områdets tillrinningsområde kan ge drastiska förändringar av vegetationen i angränsande naturtyper, speciellt öppna mossar och kärr.

Se även "negativ påverkan" för respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Gällande regler

-Det krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillståndsplikten gäller oavsett om verksamheten/åtgärden utförs inom eller utanför Natura 2000-området. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

-Föreskrifter och skötselplan till naturreservatet Öjemossen. Beslut 2002-10-18.

-Det råder förbud mot markavvattning i hela länet samt att torvtäkt omfattas av tillstånds- respektive koncessionsplikt.

-Riksintresse naturvård, NRO 14038 Öjemossen, omfattar hela området.

-Enligt Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

-Smålom, ljunpipare, grönbena och storspov är fredade enligt jaktförordningen. Fredningen

gäller också ägg och bon.

- Smålom och grönbena är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (skydd av europeiska vilda djur och växter och deras livsmiljöer).
- Ljungpipare, storspov och orre är upptagen i bilaga III (skyddade djurarter) i Bernkonventionen.
- Smålom, ljungpipare och grönbena, är upptagen i bilaga 2 Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Smålom, storspov, ljungpipare och grönbena är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Skydd

Som nämnts ovan är området skyddat som naturreservat. Föreskrifterna skyddar mot många av de faktorer som kan medföra negativ påverkan på områdets naturtyper och arter. Om skötselåtgärder i form av igenläggning av diken eller röjning av igenväxningsvegetation behöver genomföras kan skötselplanen behöva revideras.

Skötsel och hänsyn

- Befintliga diken i områdets ytterkanter och diken som ansluter till området, och har en avvattande effekt på naturtyperna bör om möjligt inte rensas utan tillåtas att växa igen för att på så sätt förbättra naturtypernas hydrologiska förhållanden. Eventuellt kan avvattande diken läggas igen för att på så vis minska negativa påverkan på naturtyperna. Det är önskvärt med en inventering och kartläggning av befintliga diken och dess påverkan för att kunna sätta in åtgärder vid behov.
- Igenväxningsvegetation som uppkommit till följd av befintliga diken eller andra ingrepp eller påverkan (exempelvis kvävedfall) kan med fördel röjas bort om de inte bedöms vara viktig livsmiljö för någon av de utpekade fågelarterna.
- Mossarnas randskog (den skog som ofta växer naturligt på mosseplanens ytterkanter och i anslutning av myrholmar) ska i första hand lämnas orörd och tillåtas formas av naturliga processer.
- Vid avverkning av skog som angränsar till myr i området bör en skyddszon lämnas. Skyddszonens bredd beror på markens egenskaper och terrängförhållanden, men i regel rekommenderas en trädlängd. Skyddszonen är viktig för att minska risken för skador på myren, till exempel i form av ökad tillrinning och näringsläckage. En skyddszon mot våtmarken gynnar även fågellivet, bland annat genom att zonerna kan fungera som gömslen men också genom minskad störning i omgivande mark.
- Det är önskvärt med återkommande inventering av utpekade fågelarter för att bättre kunna bedöma bevarandetillståndet samt för att kunna genomföra åtgärder vid behov.

Se även "bevarandeåtgärder" för respektive naturtyp och art.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

Areal: 1,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Öster och sydost om Kronön ligger Munkekällorna och där finns flera mindre myrsjöar. Sjöarna är omgärdade av högmossarnas myrvegetation. Myrsjöarnas vatten är förhållandevis klart, vilket är ovanligt för naturtypen. Det förhållandevis klara vattnet kan förklaras av att vattnet når ända ner till den mineralberikade berggrunden genom sprickor i mossetorven.

Den för området prioriterade arten smålom är en typisk art för naturtypen. Sjöarna bedöms erbjuda lämpliga häckningsmiljöer för arten. Några mänskliga ingrepp som exempelvis dikning förekommer inte.

Generell beskrivning av naturtypen

Myrsjöar är naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten, vanligtvis brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och består ofta av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Som namnet antyder omges dessa sjöar ofta av myrmark. Myrsjöarna förekommer i hela landet, främst i myrrika områden och i skogslandskapet. Stränderna består i huvudsak av myrvegetation, gles starr och flytande vitmossbeholdning som i regel bildar gungflyn. Naturtypen och dess arter är beroende av naturliga strandvåtmarker och strandskog, utan större ingrepp. Opåverkad hydrologi, hydrokemi samt naturlig flödesregim är viktigt liksom en god vattenkvalitet.

Naturtypen är känslig för åtgärder som förändrar vattennivån eller vattenkemin. Naturtypen är även känslig för konkurrens från för naturtypen främmande arter eller fiskstammar och för betydande minskning av populationerna hos de typiska arterna. En förutsättning för gynnsam bevarandetilstånd är att omgivande strandvåtmarker och strandskog behålls naturliga och intakta samt att grundvattenstatusen är välbevarad.

Bevarandemål

Arealen myrsjöar (3160) ska vara cirka 1,9 hektar. Myrsjöarna och dess närmsta omgivning ska vara opåverkade från mänskliga ingrepp som dikning eller andra ingrepp som påverkar sjöarnas hydrologi och hydrokemi. Strandvegetationen ska bestå av myrvegetation dominerad av vitmossor i bottenskiktet. Sjöarna ska vara naturligt lågproduktiva. Vattnet ska vara påverkat av humussyror och vara naturligt surt. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Främmande arter eller fiskstammar ska ej inverka negativt på artsammansättningen eller variationen av arter genom ändrade konkurrensförhållanden eller smittspridning. Hellst ska sjöarna vara fisktomma (gynnar smålomen). Karakteristiska kärlväxter ska förekomma tämligen allmänt och häckning av smålom ska förekomma.

Negativ påverkan

Något direkt hot mot myrsjöarna bedöms inte finnas. Stora hot som markavvattning, skogsbruk och exploatering av omgivande mark är förbjudna i samband med beslutandet av Öjemossens naturreservat. Sjöarna ligger även förhållandevis långt från områdets yttergräns vilket också gör att risken för negativ påverkan från verksamheter utanför området är liten.

Faktorer som generellt kan påverka myrsjöar negativt:

- Skogsbruk i närområdet; avverkning av strandskog och skogbevuxen myr kan ha en negativ påverkan på hydrologi och strukturer i strandzonen, samt orsaka grumling och ändrad tillförsel av organiskt material.
- Dikning eller andra markavvattnande åtgärder i anslutning till sjön kan påverka naturtypens hydrologi och hydrokemi negativt samt leda till igenväxning av angränsande myrmark.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar som kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering. Med genetisk kontaminering menas att arvsmassan mellan inhemska och inplanterade arter blandas då vissa arter och stammar kan föröka sig med varandra.
- Kalkning av omgivande våtmarker kan förändra de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter. Kalkning av naturligt sura tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.
- Skogsbruk i tillrinningsområdet; slutavverkning, markavvattning och skyddsdikning ökar avrinningen och därmed risken för erosion och läckage av bl.a. humusämnen och partiklar, vilket exempelvis kan medföra grumling samt igenväxning av omgivande myrmark.
- Försurning kan innebära en onaturlig sänkning av sjöns pH.
- Tillförsel av näringsämnen kan påverka området negativt. Detta kan ske t ex genom gödsling och askspridning i eller i anslutning till naturtypen.

Bevarandeåtgärder

Myrsjöarna bedöms vara skyddade genom bildandet av Öjemossens naturreservat. Risken för utsättning av fisk bedöms som liten. Utsättning av djur- och växter är förbjudet inom naturreservatet. Några ytterligare behov av bevarandeåtgärder bedöms inte vara aktuella i dagsläget (2018).

Bevarandetillstånd

Myrsjöarnas bevarandetillstånd torde vara gynnsamt. Sjöarna omges av opåverkad myrmark och risk för yttre påverkan bedöms vara liten. Någon mätning av vattenkvalitén har inte utförts, men vattenkvalitén torde vara gynnsam. Den typiska arten smålom häckar vissa år i sjöarna.

7110 - Högmossar

Areal: 674,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 680 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Området domineras av stora karaktäristiska högmossar. Mossarna har tydlig välvning, stora öppna mosseplan rika på hydromorfologiska strukturer. Tuvsträngar, höjlor och gölar är vanligt förekommande. Bitvis förekommer randskog av tall kring mosseplanen. Mellan mosseplanen och kring dess ytterkanter finns laggkärr och kärrdråg. För ytterligare beskrivning av myrarna och områdets karaktär se den allmänna beskrivningen av området.

Typiska arter som har påträffats i området är; dystarr, tuvsäv, rundsileshår, storsileshår, tuvsäv, flytvitmossa, praktvitmossa, rostvitmossa, rubinvitmossa, ullvitmossa, storspov, ljungpipare och grönbena.

Vad gäller mänsklig påverkan finns några diken i ytterkanterna. I norr, öster och söder ansluter markavvattningsföretag. Dessa bedöms ha en lokal påverkan i områdets ytterkanter. På Kronön har det tidigare funnits bebyggelse och odlingar, sannolikt har vissa kärr slåttrats. Skogen bär i vissa fall spår av småskaligt skogsbruk. Sett till sin helhet bedöms mossarna vara förhållandevis orörda och dess ekologiska funktioner och hydrologiska förhållanden bedöms intakta.

Generell beskrivning av naturtypen

Högmossar beskrivs generellt som tydligt välvda mossar som utvecklat ett öppet eller trädklätt mosseplan, vanligtvis är krontäckningen mindre än 30 %. Hela den hydrologiska enheten inkluderas i habitatet, det vill säga mosseplanet, omgivande laggkärr samt randskog som ofta finns mellan mosseplanet och laggen. Gölar, höjlor, strängar, tuvor, dråg, småvatten och vattenmosaiker kan förekomma i högmossekomplexet. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning kan ibland förekomma. Vegetationen ska spegla vad som är normalt för en hydrologiskt intakt mosse.

Mosseplanets livsmiljöer är näringsfattiga med lågt pH och vegetationen karakteriseras av ris och vitmossor. I laggkärren finns vanligtvis rikligt med starr och vitmossor. Randskogen och andra trädbevuxna delar har eller kan inom en snar framtid utveckla naturskogskaraktär i form av skiktat trädskikt ofta dominerat av tall, förekomst av gamla träd och död ved i olika former.

Exempel på typiska arter i naturtypen är rostvitmossa, rubinvitmossa, ullvitmossa, kallgräs, dystarr, vitag, ljungpipare och grönbena m.fl.

Naturtypen är känslig för förändrad hydrologi och förändrad hydrokemi, ökad näringstillförsel, igenväxning och störning av myrens torvbildning samt fragmentering och minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Bevarandemål

Arealen högmossar (7110) ska vara minst 680 ha. Vegetationen på mosseplanet ska domineras av vitmossor och torvbildning ska ske aktivt. Typiska och karaktäristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Högmossarnas hydrologi ska generellt vara ostörd. Avvattande eller tillrinnande diken eller markskador som medför negativ påverkan ska helst inte finnas, men kan förekomma i mycket begränsade delar. Hydrokemin ska vara näringsfattig.

Högmossarnas karakteristiska strukturer i form av stora öppna mosseplan, randskog och laggkärr ska bibehållas eller förstärkas. Mosseplanen ska ha riklig förekomst av tuvsträngar, höljor och gölar. Enstaka träd och buskar samt mindre partier med gles krontäckning kan förekomma på mosseplanen. De öppna mosseplanen och mellanliggande kärrdråg ska erbjuda goda förutsättningar för häckande, rastande och spelande fåglar av våtmarksfåglar som skogshöns. Igenväxningsvegetation i form av täta vassbestånd och kraftiga uppslag av tall och glasbjörk ska inte förekomma, alternativt endast förekomma i mycket begränsad omfattning. Randskogen ska bestå av skog med naturskogskaraktär. Här ska exempelvis finnas ett skiktat trädbestånd oftast dominerat av tall med god förekomst av gamla träd och död ved i olika former. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Typiska arter av kärllväxter, mossor och fåglar ska förekomma allmänt-rikligt.

Negativ påverkan

Risken för negativ påverkan på områdets högmossor bedöms vara förhållandevis låg. Många av de faktorer som kan påverka naturtypen negativt är förbjudna i föreskrifterna till befintligt naturreservat.

Risken för negativ påverkan är störst i myrens ytterkanter. Det finns bland annat tre gamla markavvattningsföretag samt ytterligare diken i myrens ytterkanter. Om eller hur stor påverkan befintliga diken har på myrens vegetation och hydrologi är idag oklart. Även skogsbruk intill myren kan medföra negativ påverkan. Detta kan dels ske genom läckage av näringsämnen och miljögifter som kan frigöras vid avverkning och orsaka vegetationsförändringar som igenväxning och dels genom förändrat lokalklimat i övergångszonen mellan skog och myr. I övrigt finns viss risk för igenväxning av de öppna mosseplanen till följd av det diffusa kvävenedfallet, vilket gör att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd på sikt ökar.

Högmossor hotas generellt även av följande faktorer:

- Alla typer av ingrepp på eller i anslutning till området som påverkar de hydrologiska förhållanden utgör hot. Sådana ingrepp kan vara dikning, torvtäkt, byggande av vägar (omfattar även skogsbilvägar), järnvägar etc.
- Skogsbruk. Avverkning av skogbevuxen myr (finns som randskog till högmossen) förstör naturtypernas naturliga strukturer, avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner kan förändra hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fastmark samt att körskador kan uppkomma på myren.
- Körning med skogsmaskiner eller dylikt kan direkt och indirekt (avvattande effekt) skada våtmarkerna. Även terrängkörning i form av exempelvis fyrhjuling kan skada myrens vegetation samt ha en negativ påverkan på hydrologin. Körskador/markskador i intilliggande skogsmark kan medföra läckage av näringsämnen, miljögifter och försurande ämnen till myren, vilka ofta frigörs vid avverkning.
- Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen på myren, men även angränsande skogsbestånd, kan ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Påverkan beror dels på hur mycket som sprids ut, men även hur tillrinningen till myren ser ut. Påverkan gäller främst myrar i ytterområdet.
- Alla typer av exploateringar som t.ex. kraftledningar, master, torn i området kan orsaka negativ påverkan, både genom skador på vegetation och hydrologin men även på fågellivet. Exploatering av master, torn och liknande kan även ha en negativ effekt på fågellivet beroende på var de placeras utanför området.
- Friluftsliv kan påverka fågellivet negativt, speciellt störning under häckningssäsong.
- Igenväxning av öppna våtmarker. Utebliven hävd och uteblivna naturliga störningar är ett av de största hoten mot öppna våtmarkerna. Många öppna våtmarker, framför allt kärr, har tidigare hävdats genom slåtter. Vissa starr- och örtrika kärr i området kan ha varit hävdade

tidigare. Utebliven hävd kan leda till igenväxning med buskar, sly och vass. Uteblivna naturliga störningar som t.ex. onaturliga variationer i vattenståndet kan också orsaka negativ påverkan på myrarnas vegetation. Igenväxning kan även ske på grund av det diffusa kvävenedfallet, vilket gör att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar. -Utöver kvävenedfall kan andra luftföroreningar ha en negativ påverkan på mossens naturliga vegetationssammansättning.

Bevarandeåtgärder

Befintliga diken i områdets ytterkanter och diken som ansluter till området, och har en avvattande effekt på myrarna bör om möjligt inte rensas utan tillåtas att växa igen för att på så sätt förbättra myrens hydrologiska förhållanden. Eventuellt kan avvattande diken läggas igen för att på så vis minska negativa påverkan på myrarna. Det är önskvärt med en inventering och kartläggning av befintliga diken och dess påverkan för att kunna sätta in åtgärder vid behov.

Igenväxningsvegetation som uppkommit till följd av befintliga diken eller andra ingrepp eller påverkan (exempelvis kvävenedfall) kan med fördel röjas bort om de inte bedöms vara viktig livsmiljö för någon av de utpekade fågelarterna.

Vid avverkning av skog som angränsar till myr i området bör en skyddszon lämnas. Skyddszonens bredd beror på markens egenskaper och terrängförhållanden, men i regel rekommenderas en trädlängd. Skyddszonen är viktig för att minska risken för skador på myren, till exempel i form av ökad tillrinning och näringsläckage. En skyddszon mot våtmarken gynnar även fågellivet, bland annat genom att zonerna kan fungera som gömslen men också genom minskad störning i omgivande mark.

Bevarandetillstånd

Högmossarna är lokalt påverkade av dikning i områdets ytterkanter. Sett till sin helhet bedöms mossarna vara förhållandevis orörda och dess ekologiska funktioner och hydrologiska förhållanden bedöms intakta. Bevarandetillståndet bedöms därför vara gynnsamt. Inventering och kartläggning av befintliga diken och dess påverkan är dock önskvärt. Sannolikt finns diken som skulle behöva åtgärdas och som skulle förbättra bevarandetillståndet ytterligare.

A001 - Smålom, *Gavia stellata*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Smålomen använder myrsjöar och gölar i området som häckningsplatser. I snitt bedöms ett par per år häcka i området.

Fakta om arten

Smålommen vill ha tillgång till lämpliga bytesdjur (fisk upp till 20 cm), vilket i svenska insjövattnen innebär främst småvuxen mört- eller laxartad fisk eller vatten med goda bestånd av siklöja. Smålommen fiskar i fiskrika vatten inom en radie upp till cirka 10 km från häckningsplatsen. Lämpliga häckningsplatser består i allmänhet av små och fisktomma skogstjärnar och myrgölar med flacka, gungflyartade stränder och med små gungflyholmar. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktigt. Arten är störningskänslig främst under ruvningen (maj - juli). Smålommen övervintrar i marin miljö längs västra Europas kuster samt i södra Östersjön.

Smålommen är känslig för förändrad vattenkvalite i såväl sjöarna som lommen fiskar i som sjöarna som används som häckningsplatser. Vidare är arten känslig för förändrade vattennivåer och igenväxning av häckningstjärnarna samt predation på ägg och ungar. Smålommen är mycket känslig för störning, speciellt under häckningsperioden.

Bevarandemål

Området ska erbjuda lämpliga häckningsplatser och viloplats i form av fisktomma myrsjöar och större myrgölar med flacka stränder med myrvegetation samt förekomst av gyngflyholmar. Häckningsplatserna ska vara ostörda under häckningsperioden (maj-juli), varken friluftsliv eller andra aktiviteter och verksamheter som kan störa smålommen ska förekomma. Vattenkvaliten i gölarna och myrsjöarna ska vara god, varken försurat eller övergött. Hydrologin vid häckningsplatserna ska vara opåverkad. Predation från icke inhemska arter som t.ex. mink ska saknas eller endast förekomma i mycket liten omfattning. I snitt bör det häcka ett par smålom per år i området.

Negativ påverkan

Risken för negativ påverkan på smålom bedöms vara låg i området. Friluftaktiviteter och andra verksamheter som kan störa lommen saknas.

Faktorer som generellt kan påverka smålom negativt är:

- Mänsklig störning vid häckningsplatserna främst under (maj-juli). Mänsklig störning leder till ökad risk för äggpredation samt att ägg/ungar riskerar att dö vid dålig väderlek om föräldrarna skräms från boet. Svallvågor från båtar kan även spola bort bon och ägg.
- Onaturliga vattenståndsvariationer kan förstöra eller försena häckningen, dels genom att ägg och bon kan läggas under vatten och dels genom att sänkta vattennivåer kan underlätta för predatorer att komma åt ägg och ungar.
- Igenväxning av häckningstjärnar, exempelvis till följd av övergödning eller markavvattning.
- Inverkan från miljögifter i fisk. Det finns miljögifter i fisk, vilken är smålommens huvudföda, vilket i sin tur kan ge negativa effekter smålommens reproduktion men även tillgången på bytesdjur. Då smålommen är en förhållandevis långlivad art med låg reproduktion är den extra känslig för negativ påverkan från miljögifter då gifterna ansamlas i kroppen under en längre tid och därmed kan få större effekt än en mer kortlivad art eller en art som har mer varierande föda.
- Försämrade tillgång på bytesdjur/fisk, vilket kan orsakas av exempelvis överfiske, föroreningar och miljögifter.

- Försämring av fiskesjöarnas siktdjup vilket kan försvåra födosökningen. Orsaker till sämre siktdjup kan vara övergödning, grumling och brunifiering (ökad mängd humusämnen i vattnet).
- Vindkraftverk kan störa fåglarnas häckning och/eller åtkomst och tillgången på föda i födosöksområdet.
- Predation från mink eller andra icke-inhemska arter.

Bevarandeåtgärder

I dagsläget (2018) bedöms det inte finnas något behov av bevarandeåtgärder för bevarande av smålom i området. Det är dock viktigt att tillse att fisk inte planteras ut i smålommens häckningstjärnar.

Vid eventuell omlokalisering eller komplettering av friluftslivanordningar i området bör dessa, för att undvika onödig störning, inte placeras i direkt anslutning till häckningstjärnar. Likaså bör stigar/leder och vägar inte dras i närheten av häckningsplatser (minst 250 m avstånd, i öppen terräng längre avstånd).

Smålom bör inventeras regelbundet i området så att antal häckningar per år samt att nedåtgående trender i häckningsframgång upptäcks tidigt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för smålommen i området är något oklart, men troligtvis gynnsamt. Lämpliga häckningsmiljöer bedöms finnas i området. Hur trenden för häckningar i området ser ut är dock oklar.

Ur ett nationellt perspektiv har smålommen varit listad som "nära hotad" (NT) sedan 2000. Smålommen har minskat i Sverige under en längre period och minskningen bedöms fortsätta. Minskningen kan förklaras dels av försämring av livsmiljö, som exempelvis utdikning och störning vid häckningsplatser samt igenväxning och sämre tillgång på bytesfisk i deras fiskevatten, och dels av försämrad reproduktion hos arten (ArtDatabanken 2015).

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ljungpipare bedöms häcka regelbundet i områdets öppna myrmarker. Antalet häckande par varierar mellan åren. Uppskattningsvis häckar 1-5 par ljungpipare per år.

Fakta om arten

Ljungpiparen förekommer i större delen av landet. Arten anländer under april-maj och häckar huvudsakligen i fyra olika miljöer. I norra Sverige är det en karaktärsart på fjällhedar och lokalt även på större, trädlösa myrar. I södra Sverige finns ett tynande bestånd på trädlösa högmossar, samt ett tämligen starkt bestånd på Ölands alvar. Gemensamt för de olika populationerna är kraven på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet. Arten kräver stora sammanhängande öppna område. Ljungpiparen är sällsynt när den sammanhängande arealen öppen mark understiger 15 ha. Överstiger den öppna arealen 30 ha uppträder arten tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppen mark är större än 90 ha som arten finns på alla mossar.

De häckande fåglarna utnyttjar gärna närliggande åkrar under födosöket. Häckningsperioden är maj-juni. I övervintringsområdet uppehåller sig ljungpiparen på öppna jordbruksområden. Arten hävdar revir och rör sig då huvudsakligen inom ett område i storleksordningen 15-30 hektar. Bona byggs på marken. Födan består av insekter, blötdjur och maskar. Höststräcket pågår juli-november. Ljungpiparen övervintrar huvudsakligen i västra och sydvästra Europa där den uppehåller sig på öppna jordbruksområden.

Ljungpipare är känslig för markavvattning, igenväxning, fragmentering av häckningsområdet och predation på ägg och ungar.

Bevarandemål

Området ska erbjuda lämpliga häckningsplatser för ljungpipare i form av öppna myrar. Häckningsplatserna ska vara ostörda utan mänskliga aktiviteter som exempelvis friluftsliv under häckningsperioden (maj-juni). I området ska det även finnas lämpliga födosöksmiljöer som öppna våtmarker med blöta kärrstråk och gölar samt skogbevuxna myrar och sumpskogar med god tillgång på blötdjur, grodor och insekter. Myrarna ska ha en ostörd hydrologi och igenväxningsvegetation ska saknas eller endast förekomma i mycket begränsad omfattning. Predation från icke inhemska arter som t.ex. mink ska inte förekomma. Ljungpipare ska häcka årligen i området, i snitt 1-5 par per år.

Negativ påverkan

Risken för negativ påverkan på ljungpipare bedöms vara låg i området. Friluftaktiviteter och andra verksamheter som kan störa ljungpipare saknas.

Generellt är igenväxningen av öppna marker det stora hotet mot arten i landet. Orsakerna till igenväxningen är flera, främst tidigare dikning och torrläggning av myrmark, ökad förekomst av träd och högväxta ris på högmossar till följd av kvävenedfall, samt fragmentering av öppna marker genom igenväxning. Den minskade odlingen i södra Sveriges skogsbygder kan eventuellt försvåra situationen för det sydliga beståndet av ljungpipare, då den leder till sämre födosöksförhållanden under den krävande äggläggningsperioden. I norrland är storskalig torvbrytning ett hot mot arten. Predation på ägg och ungar från rovdjur som exempelvis mink kan i vissa områden vara ett hot mot ljungpipare.

Bevarandeåtgärder

Inga åtgärder bedöms vara nödvändiga i dagsläget (2018). Generellt gäller att hydrologin i dikade öppna våtmarker bör återställas och igenväxningsvegetation röjas bort.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för ljunpipare i området är något oklart, men troligtvis gynsamt. Förutsättningarna för att mossarna ska kunna erbjuda lämpliga livsmiljöer under lång tid bedöms vara goda. Här finns stora arealer öppen myr utan mänsklig störning. Hur trenden för häckningar i området ser ut är oklar. Vad gäller ljunpiparens bevarandestatus i landet bedömdes arten vid rödlistningen 2015 som livskraftig (ArtDatabanken 2015).

A166 - Grönbena, Tringa glareola

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbena bedöms häcka regelbundet i områdets öppna myrmarker. Antalet häckande par varierar mellan åren. Uppskattningsvis häckar ett fåtal par per år.

Fakta om arten

Grönbenan häckar i stora delar av landet, men största delen av populationen finns i norr. Lämpliga häckningsmiljöer är sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång till öppet vatten och dyiga stränder. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Grönbenan anländer i maj. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär.

Häckning sker i maj-juni. Födan består av insekter, blötdjur och maskar. Höststräcket pågår under juni-september. Arten övervintrar främst i tropiska Afrika.

Arten är känslig för markavvattning, igenväxning av våtmarker, ångar och strandmiljöer samt predation på ägg och ungar.

Bevarandemål

Området ska erbjuda lämpliga häckningsplatser för grönbena i form av öppna myrar med tillgång till öppna vatten, som exempelvis gölar och myrsjöar, gärna med dyiga stränder. Häckningsplatserna ska vara ostörda under häckningsperioden (maj-juni). I området ska det finnas lämpliga födosöksmiljöer i form av öppna våtmarker med blöta kärrstråk och gölar samt skogbevuxna myrar med god tillgång på blötdjur, grodor och insekter. Myrarna ska ha en ostörd hydrologi och igenväxningsvegetation ska saknas eller endast förekomma i mycket begränsad omfattning. Predation från icke inhemska arter som t.ex. mink ska inte förekomma. Minst något par av grönbena ska häcka årligen i myrkomplexet (sett till hela myrkomplexet, på båda sidorna länsgränsen).

Negativ påverkan

Risken för negativ påverkan på grönbena bedöms vara låg i området. Friluftaktiviteter och andra verksamheter som kan störa grönbenan saknas. Liksom för ljungpiparen är igenväxning av öppna våtmarker ett hot mot arten. Predation på ägg och ungar från rovdjur som exempelvis mink kan i vissa områden också vara ett hot.

Bevarandeåtgärder

Inga åtgärder bedöms vara nödvändiga i dagsläget (2018). Generellt gäller att hydrologin i dikade öppna våtmarker bör återställas och igenväxningsvegetation röjas bort.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för grönbena i området är något oklart, men troligtvis gynsamt. Förutsättningarna för att myrkomplexet ska kunna erbjuda lämpliga livsmiljöer under lång tid bedöms vara goda. Här finns stora arealer öppen myr utan mänsklig störning. Vad gäller grönbenans bevarandestatus i landet bedömdes arten vid rödlistningen 2015 som livskraftig (ArtDatabanken 2015).

A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Orre förekommer regelbundet i området och dess närområde. Flera spelplatser finns inom myrkomplexet.

Fakta om arten

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men växter dominerar, bl.a. är blåbärsblom en viktig komponent. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 25-75 kvadratkilometer.

Arten är känslig för brist på långsiktigt öppna marker, försämrade födosöksområden då skogarna efter hand blir tätare, brist på tillgång på björk/björkknoppar som utgör en viktig födoresurs.

Bevarandemål

Området ska erbjuda en skogmyrmosaik med lämpliga häckningsplatser och spelplatser samt skyddande gömslen och platser för födosök för orre. Lämpliga livsmiljöer är de öppna mosseplanen och kärrstråken, men även trädklädda myrar med god insektsförekomst. Myrarna och skogsbestånden ska ha en ostörd hydrologi och igenväxningsvegetation ska saknas eller endast förekomma i mycket begränsad omfattning. Det ska finnas en stabil population av orre på Öjemossen inklusive dess närmiljö, orrspele ska förekomma inom området.

Negativ påverkan

Inom området finns inget direkt hot mot orre. Det största hotet mot orre sett ur ett landskapsperspektiv är igenväxning av öppna myrmarker, storskaligt skogsbruk, med ensartade barrskogar, förhållandevis unga bestånd och låg andel lövträd, samt markavvattning, vilket leder till små fragmenterade skogsbestånd med få lämpliga miljöer. Frånvaro av skogsbränder gör även att miljöer som öppna och lövriska brandfält ofta saknas, vilka är miljöer som gynnar orren. Vidare är nedläggningen av det småskaliga jordbruket och igenväxning av andra tidigare öppna miljöer ett hot mot arten.

Bevarandeåtgärder

Inom befintligt naturreservat krävs Länsstyrelsens tillstånd för att få jaga fågel. I övrigt bedöms det inte finnas något behov av åtgärder inom området. Då orren är beroende av stora områden behövs sannolikt kompletterande åtgärder utanför området för att säkerställa en stabil population av orre i trakten. Detta kan exempelvis ske genom att naturvårdshänsynen i produktionsskogarna planeras så att lövskog prioriteras, att luckiga, flerskiktade lövriska skogar tillåts existera samt att man regelbundet genomför naturvårdsbränningar som får utvecklas till lövbrännor.

Bevarandetillstånd

Orre bedöms förekomma regelbundet i området. Hur stor populationen är och hur många som häckar är dock oklart. Lämpliga livsmiljöer för orre finns i området. Bevarandetillståndet för orre torde vara gynnsamt. Området i sig är dock inte tillräckligt stort för att rymma en stabil population av arten, varför det kringliggande skogslandskapet och dess skötsel är av stor betydelse för förekomst och populationsstorlek.

Sett till hela orrepopulationen i Sverige finns inga tecken på betydande populationsförändring. Arten har dock minskat kraftigt de senaste 30 åren, men ökat de senaste 10 åren. Populationen har varit relativt stabil de senaste 15 åren. Utifrån detta bedömdes orrens bevarandestatus i Sverige 2015 vara livskraftig. (ArtDatabanken 2015).

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A160 - Storspov, *Numenius arquata*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storspov har tidigare häckat i området och är en typisk art för naturtypen högmossar. Hur förekomst och häckning av arten har varit under senare åren är oklart. Den nationella populationen av storspov har sedan flera år tillbaka minskat och trenden visar på fortsatt minskning av populationen. Orsaken till minskningen bedöms bero på minskad areal och försämrad kvalitet av livsmiljö samt få reproduktiva individer. Därtill förekommer jakt av storspov i flera Europeiska länder, exempelvis Frankrike.

Fakta om arten

Storspoven anländer till Sverige under april och häckningen påbörjas i maj. Storspov häckar på öppna myrar, ängar, hedar och jordbruksmark över större delen av landet. Arten föredrar stora, blöta sammanhängande områden, gärna med närhet till öppet vatten. Den bygger sina bon på marken. Födan består främst av maskar och andra ryggradslösa djur. Flytten sker tidigt, redan innan midsommar.

Arten är känslig för markavvattning och igenväxning av öppna våtmarker, hedar och ängar. Arten är även känslig för tidig vallskörd (maj-juni), ersättning av vallodling med spannmål samt att trädesåkrar i slättbygden odlas upp.

Bevarandemål

Området ska erbjuda lämpliga häckningsplatser för storspov i form av öppna myrar med tillgång till öppna vatten, som exempelvis gölar och myrsjöar. Häckningsplatserna ska vara ostörda under häckningsperioden (maj-juni). I området ska det finnas lämpliga födosökmiljöer i form av öppna våtmarker med blöta kärrstråk, gölar och öppet vatten med god tillgång på insekter, maskar och andra ryggradslösa djur. Myrarna ska ha en ostörd hydrologi och igenväxningsvegetation ska saknas eller endast förekomma i mycket begränsad omfattning. Predation från icke inhemska arter som t.ex. mink ska inte förekomma. Minst något par av storspov bör årligen häcka i området.

Negativ påverkan

Risken för negativ påverkan på storspov bedöms vara låg i området. Friluftaktiviteter och andra verksamheter som kan störa arten saknas.

Som nämnts ovan hotas storspoven generellt av igenväxning av öppna våtmarker, ängar och hedar. Andra hot är tidig vallskörd (maj-juni), vilket förstör många bon och dödar ungar, ersättning av vallodling med spannmål samt att trädesåkrar i slättbygden odlas upp. Storspoven har också en stark ortstrohet och lång livslängd, vilket kan medföra att arten finns kvar på platser som sedan länge har blivit olämpliga, dvs. paret försöker häcka år efter år men häckningen misslyckas eller leder till få överlevande ungar. Ytterligare ett hot mot arten är jakt i Europa.

Bevarandeåtgärder

Inga åtgärder bedöms vara nödvändiga i området i dagsläget (2018). Generellt gäller att hydrologin i dikade öppna våtmarker bör återställas och igenväxningsvegetation röjas bort.

Bevarandetillstånd

Storspoven har tydligt minskat i landet. Sannolikt har arten minskat eller försvunnit från

Öjemossen. Uppgifter om observationer av storspov i området saknas sedan flera år tillbaka. Lämplig häckningsmiljö bedöms dock förekomma i området. Bevarandetillståndet är troligtvis inte gynnsamt.

Vid revideringen av Rödlistan för hotade arter klassades storspoven 2010 som ”sårbar” (VU). Vid 2015-års revidering av Rödlistan hade den nationella populationen minskat under 30 år och minskningen bedöms fortsätta. Detta ledde till att arten sedan 2015 är rödlistad i kategori ”nära hotad” (NT).

Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2018-08.

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Bingman, I. (ed.) 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Naturvårdsverket. ISBN 91-620-1113-8.

Länsstyrelsen i Västra Götaland län. 2000. Värdebeskrivning riksintresse för naturvård Västra Götalands län - NRO 14038 Öjemossen. Beslut 2000-02-07, uppdaterat 2008-01-16.

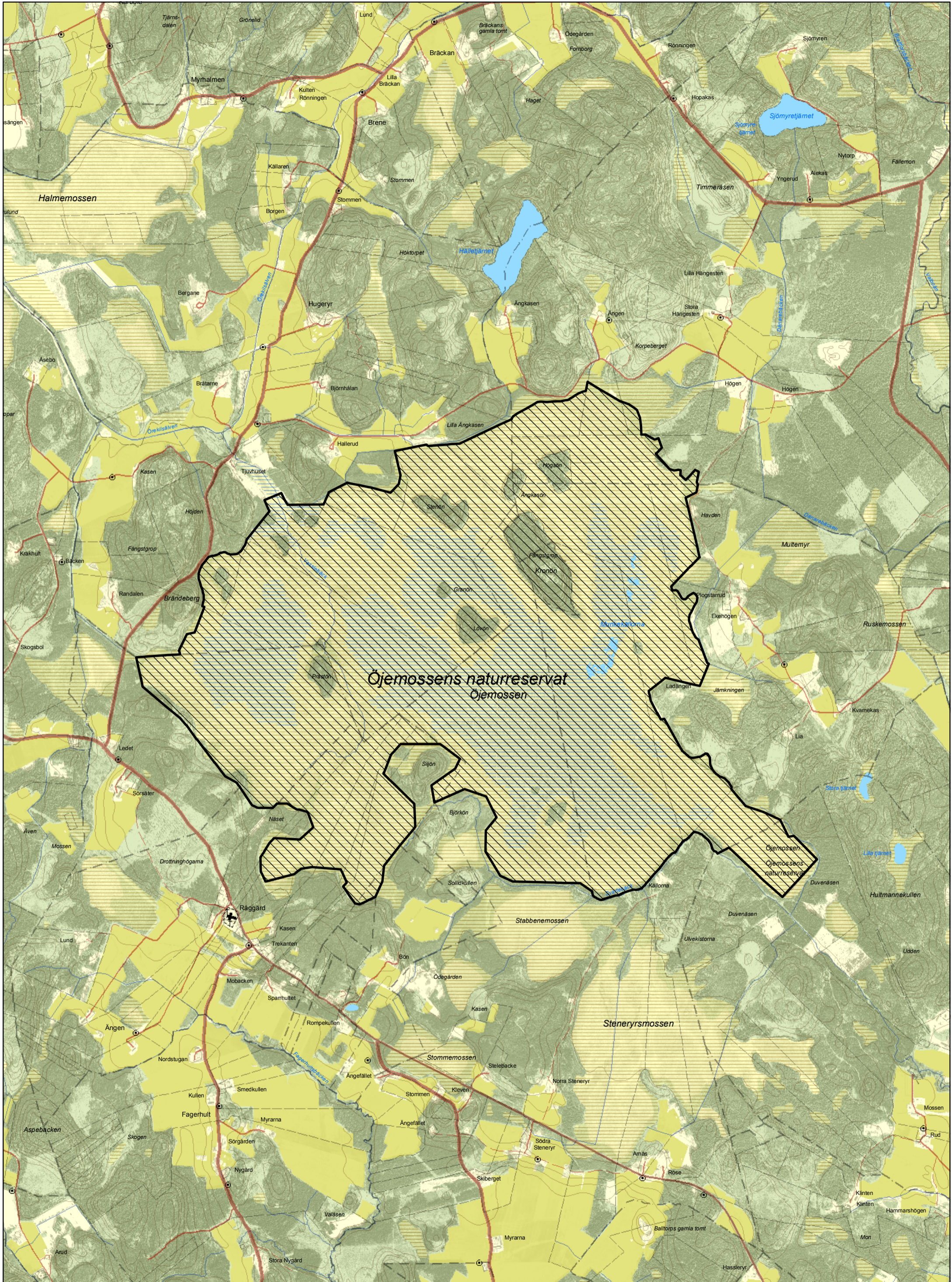
Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1989: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Martinsson, P.-O. 1993: Våtmarksinventering i Älvsborgs län. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, Rapport 1993:6.

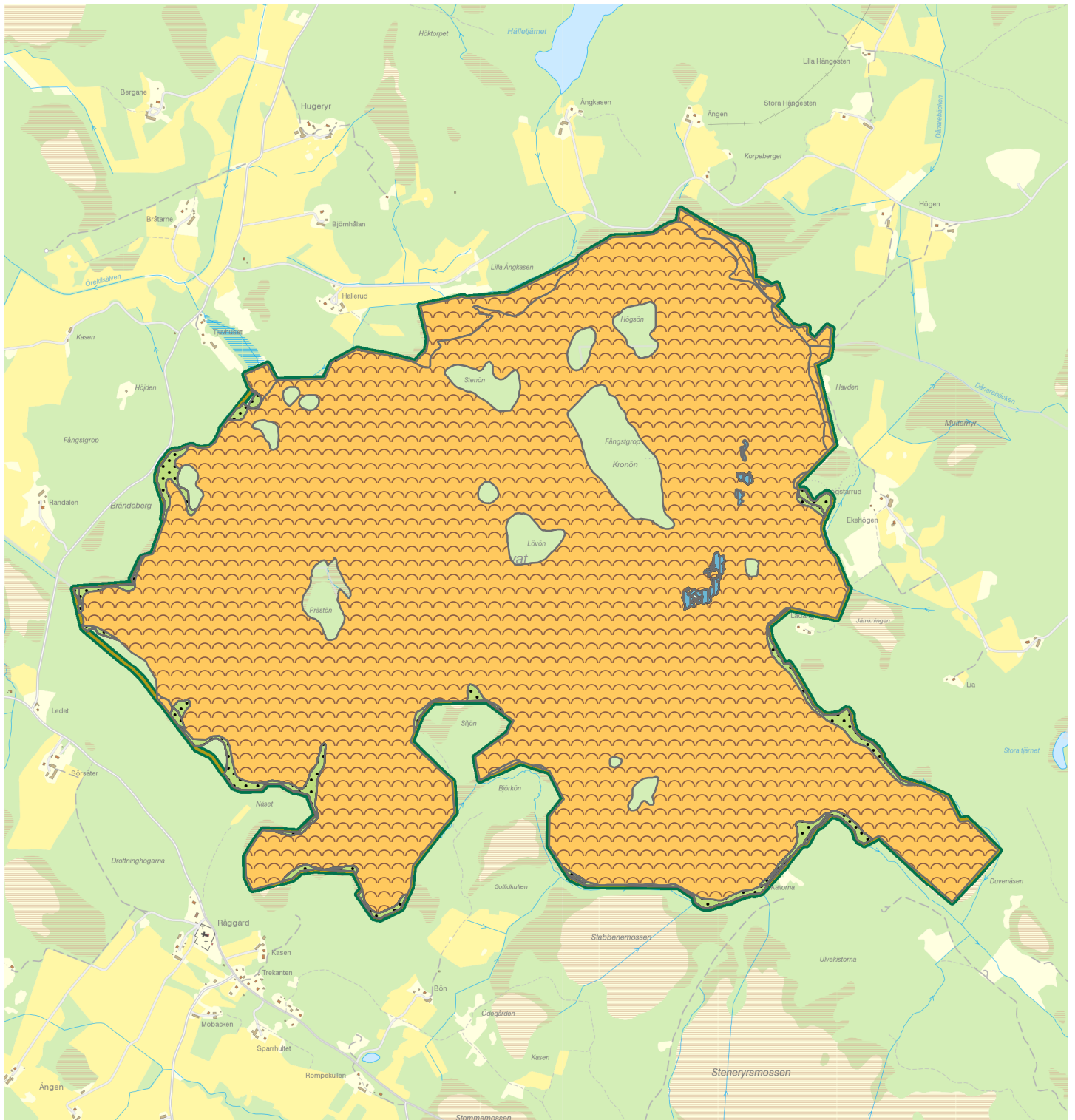
Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/. 2018-08.

Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Naturtypskarta

0 125 250 500 Meters

Natura 2000-naturtypskarta, Öjemossen SE0530133 Bengtsfors och färgelanda kommuner

Natura 2000 Habitatdirektivet & Fågeldirektivet	3160 - Myrsjöar
Naturreseptat	7110 - Högmossar, Högmossar öppna mosseplan
	9740 - Skogbevuxen myr (inom högmossekomplexet)

Natura 2000-området omfattar naturreseptatet Öjemossen.